

Metoderapport til SKUP-prisen 2010

Forfatter: Jon Gangdal
Kolsåslia 23B
1352 KOLSÅS
Tel. +47 909 87 909 – E-post: jon@gangdal.com

Tittel: Jeg tenker nok du skjønner det sjøl – historien om Christoffer

Medium: Bok – 206 sider

Publisert: 5. oktober 2010

Forlag: Kagge Forlag
Stortingsgata 30
0101 OSLO

Kontakt: Redaksjonssjef Kristin Johansen
Tel. +47 922 31 365 – E-post: kristin@kagge.no

Innledende kommentarer

Jeg redegjør for ganske mye av arbeidet med boka i selve boka fordi det er en naturlig del av fortellerteknikken og "jakten" på historien om hva som egentlig skjedde med 8 år gamle Christoffer Gjerstad Kihle som ble mishandlet til døde av sin stefar 2. januar 2005.

Jeg finner der derfor naturlig å klippe inn den innledende sekvensen fra boka i metoderapporten. Likeledes har jeg valgt å ta med bokas etterord i metoderapporten, fordi det viser hvordan jeg presenterer arbeidsmetodene overfor lesere.

Jeg håper det ikke virker diskvalifiserende på juryen om metoderapporten derfor inneholder noen gjentakelser.

Innhold:

1. Hvordan boka ble til
2. Mitt innledende arbeid med boka og personlige kvaler (fra boka)
3. Jakten på kildene, kildekritikk og fortellertekniske utfordringer
4. Hva er nytt i boka
5. Om denne boka (bokas etterord)
6. Hva har skjedd etter at boka kom ut?

1. Hvordan boka ble til

Det var Christoffers mormor, Ragnhild Gjerstad, som tok initiativet til boka. Straks etter at gutten var død begynte hun å gjøre notater. Notatene fra guttens leveår er naturlig nok rekonstruksjoner av det hun husker av guttens oppvekst. Fra guttens død og til rettskraftig dom mot stefar i august 2009, er notatene derimot autentiske dagboksnotater.

Etter å ha fått henvendelser fra flere forlag, valgte hun Kagge Forlag. De gjennomgikk notatene, og vurderte dem som et godt kildemateriale, men neppe nok til en egen bok. Deres vurdering var at det lå så mange ubesvarte spørsmål i notatene og saken, at det heller burde lages en bok med ren journalistisk tilnærming, og at boka kanskje burde føres i pennen av en erfaren forfatter.

Jeg var så heldig å få oppdraget, sannsynligvis fordi jeg tidligere på året hadde skrevet og utgitt en tilsvarende bok om et kvinnelig voldsoffer som levde under Kode 6 i 20 år, og den behandlingen hun ble utsatt for. Både av sin voldelige samboer, og av hjelpeapparatet. Jeg hadde altså en del av tematikken inne. Men det ble en tyngre start enn jeg hadde regnet med.

Det ble tidlig klart at dette ikke skulle være mormors bok, men Christoffers bok. Det ble en god rettesnor gjennom arbeidet, og gjorde at jeg også kunne den nødvendige distanse til mormor og hennes notater.

2. Mitt innledende arbeid med boka og personlige kvaler (fra boka)

”Det er blitt september 2009. Jeg er en måned på vei i arbeidet med boka om åtte år gamle Christoffer Gjerstad Kihle som ble funnet død i senga si hjemme i Kodal ved 21-tida den 2. februar 2005. Jeg har hatt det første møtet med guttens mormor, og har akkurat lest meg opp på en del av medieomtalen og det første jeg har fått av offentlige papirer om saken, blant annet dommene fra tingretten og lagmannsretten.

Stefaren til Christoffer har omsider fått en rettskraftig dom på åtte års fengsel etter at Høyesterett nylig avviste anken hans. Han er allerede innkalt til soning i Ringerike fengsel. Men han mener fremdeles at han er uskyldig dømt.

Jeg vet at moren vil bli politianmeldt av Christoffers far for medviten og/eller medvirkning til sønnens død. Men hun erkjenner heller ingen skyld. Mor og stefar har nettopp latt seg intervjuet av Dagbladet der de hevder seg utsatt for justismord og

uberettiget straffeforfølgelse. Men kjærligheten holder dem fortsatt sammen, forteller de. De er på vei til å få sitt andre barn sammen etter Christoffers død.

Familien er i dyp splittelse. Graven til Christoffer blir skjendet. Av hvem? Det er konflikter og en mengde løse tråder som etterlater flere spørsmål enn svar. Og det er mange kilder som mer enn gjerne vil uttale seg. Jeg har funnet to Facebook-steder, "Til minne om Christoffer" og "Vi som ikke har glemt Christoffer", med til sammen over 80 000 medlemmer som fortsatt roper etter sannheten om hva som skjedde med den åtte år gamle gutten.

Jeg oppdager at alle har en mening om denne saken. Ikke bare engasjerte privatpersoner, men også Barneombudet, Riksadvokaten, rettsmedisinere, barnevernere, helsevesenets kontrollorganer, Sofie-stiftelsen, politifolk, privatetterforskere og selvsagt et helt kobbelt av journalister.

Men det store spørsmålet står fortsatt åpent: Hva skjedde egentlig? Og hvordan kunne det skje?

Men hvordan tilføre noe nytt til en sak som har vært belyst gjennom to rettsinstanser med til sammen nesten tretti vitner og flere kilo med rapporter og andre dokumenter, og som er dekket med mange spaltekilometer gjennom i fire år? Jeg vet av egen erfaring at journalister har lett for å hoppe fra tue til tue, og at de ser ikke alltid skogen for bare trær. Men har de ikke egentlig skrevet nok om saken?

Jeg har fått tilgang til en kilde som ingen andre har hatt: mormorens notater. Hun ville skrive en bok selv, men trengte hjelp. Er det da hennes bok jeg skal skrive, eller Christoffers? Og står det nå egentlig mer i hennes notater enn det hun allerede har forklart til politiet, i retten og til alle journalistene som har intervjuet henne?

Kan hun åpne dørene til kilder som ikke allerede er tømt i avhør og rettslige forklaringer? Eller vil hun heller bidra til å lukke dem, særlig overfor mor og stefar, som kanskje sitter på fasiten?

Så kommer en ny tvil. Hvem vil egentlig lese en hel bok om noe så grusomt som en stefar som ifølge dommen har slått i hjel en åtte år gammel stesønn? Og – er det i det hele tatt mulig å beskrive hendelsene uten at skildringene blir så groteske at det i seg selv vil virke frastøtende på leserne?

Eller er det nettopp her vi faktisk nærmer oss et av hovedpoengene i historien, at slikt nettopp *kan og får* skje med noen mennesker, fordi alle vi andre ikke orker å tenke oss

muligheten av det, og derfor lukker både ører og øyne? Som til musikk vi umiddelbart ikke liker, men som kanskje likevel kunne åpnet en ny verden for oss noe hvis vi hadde lyttet til hva den egentlig forsøker å fortelle oss. Eller som et bilde vi ikke vil se, fordi vi ikke liker formen eller fargen, eller fordi det taler så direkte til oss at vi blir uvel av å se på det?

Det er da det skjer. Telefonen ringer. Jeg ser på klokka. Den er fire om morgenen, og jeg tenker at det kanskje er en av mine nepalske venner som har glemt tidsforskjellen. Da hører jeg:

– Det er fra politiet... i Vestfold... det gjelder din bror... han er omkommet i en båtulykke.

Og jeg tenker, nei, ikke han! Ikke nå!

Men jeg husker ikke lenger hva jeg sa.

Beskjeden går rett i kroppen. Jeg blir kvalm, og lurert først på om jeg må ut og spy. Men det er ikke en sånn kvalme. Den sitter i hele kroppen, som *Kvalmen* i Jean Paul Sartres bok med samme navn. Den er en tilstand som griper deg i hver fiber av kroppen, vrir deg hit og dit, drar og river så du er ved å sønderslites eller sprenge eller begge deler.

Vi er på vei hjem fra Sandefjord til Kolsås ut på ettermiddagen. Jeg har varslet vår gamle mor som ikke orket å ta det ordentlig inn over seg. Jeg har varslet kjæresten til broren min og de viktigste felles vennene våre. Jeg måtte ta det porsjonsvis for ikke å bryte helt sammen. Kona mi sier:

– Det er ikke sikkert du skal skrive den boka om Christoffer nå.

– Nei, kanskje ikke, svarer jeg.

Men så ser jeg sammenhengen. Jeg ser vår egen vanskelige barndom, og kan ikke fri meg fra følelsen av at det var den som indirekte innhentet broren min til slutt. Det gjør sorgen enda vanskeligere. Kan det være noe av den samme reisen å forsøke å forstå hvordan noen kan mishandle en liten gutt til døde, og å komme gjennom sorgen over en død tvillingbror?

Begge deler krever at jeg er villig til å bevege meg til livets ytterste grenser, kanskje lengre enn jeg noen gang har gjort. Det skal jeg greie. For var det ikke nettopp dét broren min og jeg gjorde da vi lå kalde og redde i de trangeste teltene på 8000 meter i Himalaya og allikevel opplevde at vi kunne trives, om så bare i fraværet av noe som var enda verre? Og

var vi ikke også egentlig der da vi tråkket over fullt påkledde og stivfrosne menneskekropper med dødningsansikter fordi ravnene hadde vært der og forsynt seg.

Der og da tenkte vi at vi aldri kunne bli som dem, for vi var jo ennå i live. Likevel krøp de inn i oss med sine livløse og lemlestedede kropper. Etterpå møtte vi dem i drømmene våre. Som bilder fra en slagmark. Som bilder av alle som aldri kom tilbake fra det ytterste der livet går over i døden. Som bilder av en liten mishandlet gutt.”

3. Jakten på kildene, kildekritikk og fortellertekniske utfordringer

Jeg besluttet altså å gå videre med boka. Første steg var å få tak i flest mulig av sakens dokumenter – tillegg til all medieomtalen. Dokumentjakt var en av mine viktigste øvelser den gang jeg arbeidet som journalist i Dagbladet og TV2. Det er eventyrlig hva tilsynelatende nøytrale og ”kjedelige” tekster kan fortelle, når man evner å lese dem mellom linjene og ikke minst sammenholder innholdet med andre dokumenter og opplysninger.

Via forskjellige kilder fikk jeg etter hvert tak i det viktigste av straffesakens dokumenter: politiavhør, åstedsrapporten, medisinske journaler, obduksjonsrapporten, henleggelse, påtegninger, dommer og andre sentrale dokumenter fra politiets og rettsvesenets arbeid med saken.

Jeg satt dermed med et ganske omfattende materiale av sakens ”rådokumenter”, om en kan kalle det så. Jeg leste nå disse så grundig at jeg etter hvert kunne krysskoble innholdet alle dokumenter mot hverandre, og ikke minst mot innholdet i mormors notater. Det var da en dypere historie begynte å ta form, og etter hvert fikk jeg et klarere og klarere bilde av at det som tidligere var skrevet om saken, egentlig bare hadde skildret toppen av isfjellet. Det er jo ikke så uvanlig at bøker kan gå dypere, mens dag-til-dag-journalistikken nødvendigvis må hoppe mer fra tue til tue.

Jeg sorterte muntlige kilder i tre kategorier:

- A. Personer og institusjoner som hadde totaloversikt over saken: Riksadvokaten, rettsmedisinerne, bistandsadvokat, advokat, fylkesmann, fylkeslege, Barneombudet med flere
- B. Personer og institusjoner med direkte innflytelse på *sakens* utvikling: Politi, statsadvokat, helsevesen, skole.

C. Personer og institusjoner med direkte innflytelse på guttens utvikling: Mor, far, stefar, mormor, øvrige familie, skole og helsevesen.

Jeg gjorde innledende samtaler med kildene i kategori A for å få supplert og eventuelt justert det oversiktsbildet jeg allerede hadde fra mediebildet. Jeg oppdaget tidlig at de fleste kildene i denne kategorien var svært interessert i å framføre sine synspunkter, noen nesten overivrige. Det gjorde meg en smule kritisk, og jeg forsto at også her er det viktig å holde distanse. Det resulterte i at jeg flere steder i boka stiller spørsmål ved flere av de nevnte kilders rolle og arbeid med saken og tilliggende problemstillinger.

Kildene i kategori B var lite tilgjengelige, og hadde lite eller ingenting å tilføre. De fleste av de som hadde arbeidet direkte med saken hadde enten sluttet i jobben eller justert sine synspunkter etter hvilke tiltak de hadde iverksatt i etterkant. Mange av uttalelsene, som også kom fram i retten, avvek fra dokumenter de hadde produsert enten mens gutten var i live eller like etter hans død. Særlig var det interessant å se hvordan opplysninger gitt i politiavhør var moderert i vitnemålene som ble gitt i retten.

Dette satte meg i et dilemma. Skulle jeg gi alle disse kildene retten til samtidig imøtegåelse anno 2009/2010 i forhold til det de hadde gitt av uttalelser og rapporter fire-seks år tidligere? Eller skulle jeg lage et usminket bilde av saken, kun basert på kildenes råmateriale? Jeg valgte det siste, fordi jeg så at forsøk på å klippe inn etterpåkløke kommentarer svekket kraften i historien. Dette har jeg også redegjort i bokas etterord.

Jakten på en av disse kildene, skoleassistenten, som kanskje like mye tilhører kildekategori C, er tatt med i boka som et eksempel på hvordan det var å få enkeltpersoner i kategori B i tale. Jeg valgte bevisst ikke å ta med flere slike i boka.

Kildene i kategori C vurderte jeg som helt avgjørende å få i tale. Med notatene fra mormor og fri tilgang til de fleste kilder i hennes del av familien, var det jo en åpenbar ulikevekt i forhold til guttens mor og stefar og deres krets, og guttens kjødelige far. Sistnevnte fikk jeg heldigvis kontakt med via hans bistandsadvokat. Det ga en ny dimensjon i forståelsen av både hans og andre aktørers rolle.

Arbeidet med å få mor og stefar i tale, er redegjort for i boka der jeg gjengir hele korrespondansen med deres advokat Brynjar Meling. Årsaken til at jeg ikke direkte på dem, var at begge på dette på dette tidspunkt var i sårbare situasjoner. Stefar skulle inn til soning.

Mor var gravid med deres felles barn nummer to. Dessuten visste jeg at de alltid ved tidligere intervjuer hadde rådført seg med sin advokat.

Heldigvis hadde de under og etter rettssakene gitt såpass mange intervjuer at det var mulig å gjengi deres versjoner. Jeg hadde også tilgang alle politiavhørene deres, som supplerte bildet ytterligere. Som jeg skriver i boka, er det et spørsmål om hvor mye nytt jeg egentlig ville fått i direkte intervjuer med dem.

På på den annen side er jeg ikke tvil om at det ville styrket boka ytterligere å møte dem personlig, for å oppleve dem i virkeligheten og få deres historier med deres egne ord.

Rent fortellerteknisk var den største utfordringen både å få tegnet et nært portrett av gutten, og samtidig finne en form som skånet leseren for de verste scenene. De ble nødvendigvis altfor sterke når gutten ble brukt som subjekt. Det orker ikke folk å lese.

Gjennom en god og tett dialog med forlagets dyktige redaktører, fant vi fram til et personlig fortellerståsted i tillegg. Det gjorde det mulig å legge inn noen "filtre", og trekke leseren ut av de verste scenene der det var nødvendig.

Etter hvert brukte jeg en regel om at når jeg selv begynte å gråte over det jeg hadde skrevet, så ville sannsynligvis leseren også være på gråten. Altså var det på tide å flytte fortellerståsted. Jeg har fått mange tilbakemeldinger på at det stemmer.

Dette fortellergrepet viste seg også å gi rikelig rom til å analysere, reflektere og kommentere, noe som igjen gjorde det enklere å få fram sakens mange prinsipielle sider.

4. Hva er nytt i boka?

De viktigste oppdagelsene jeg gjorde, var følgende:

- a. Jeg viser på hvor tynt grunnlag Christoffer fikk sin ADHD-diagnose, og hvordan BUPA slukte rått både stefars historier om selvskading og mors uvitende bekymring, og i stedet skrev ut enorme doser med medisiner – uten å møte gutten eller stille et eneste spørsmål om hvordan han hadde det hjemme.
- b. Skolens kritikkverdige mangel på mot til å ta opp gutten skader med foreldrene, og skolepersonalets manglende varsling av samme forhold til barnevernet, er tidligere påpekt av Fylkesmannen i Vestfold. Jeg viser den totale mangel på samhandling

mellom skole og helsetjeneste, utover medisineringen av gutten, som mor og stefar i praksis styrer etter å ha fått de rause reseptene fra BUPA.

- c. Jeg forteller for første gang årsaken til at politiet henla saken hele tre ganger (offisielt bare to, men tredje gang var politiet allerede satt under administrasjon av Riksadvokaten). Jeg dokumenterer at det var det elendige arbeidet på åstedet som forårsaket dette, og gjengir like godt hele åstedsrapporten i boka.
- d. Jeg synliggjør betydningen av å gjeninnføre obligatoriske dødsstedsundersøkelser ved plutselig og uventet barnedød. Dette har ikke vært satt i sammenheng med denne saken tidligere.
- e. Jeg dokumenterer også at en annen årsak til politiets manglende muligheter til å løse saken, var at helsepersonellet unnlot å melde sin bekymring til politiet i den samme avgjørende akutfasen. De var mer opptatt av å sikre sine egne rettigheter i forhold til taushetsplikten.
- f. Jeg er den første som får guttens kjødelige far i tale, og skildrer hans rolle.
- g. Jeg avdekker vel også enda tydeligere hvor utenkelig det er at ikke guttens mor kan ha hørt eller sett noe av mishandlingen på foregikk.
- h. Endelig adresserer jeg det største ansvaret for saken til oss alle: Vår manglende fantasi og evne til å forestille oss hva enkelte mennesker kan være i stand, og hvor lite villige vi er til å tro at det kan skje nettopp i vårt nabolag. Vi er rett og slett blitt for redde for å bry oss. Jeg anser også det for å være en "avsløring". I alle fall er jeg i etterkant blitt invitert til en rekke debatten der det har vært temaet.

5. Om denne boka (bokas etterord)

"Under arbeidet med denne boka har jeg måttet gjøre mange vanskelige valg, særlig når det gjelder bruk av kilder.

Opprinnelig tenkte jeg at det riktigste ville være å basere skildringen av Christoffers liv og død på muntlige kilder ved at jeg intervjuet alle som hadde med ham gjøre i en eller annen sammenheng, altså en tradisjonell journalistisk tilnærming.

Etter å ha lest en rekke offisielle dokumenter og presseklipp, fått mormors notater og snakket med noen av de mest sentrale aktørene, fikk jeg en følelse av at den muntlige og offisielle tilnærmingen ikke ville bringe historien særlig mye videre.

Litt tilfeldig og nokså uventet (enskjønt, hva er tilfeldig og uventet når en virkelig har bestemt seg for noe?) fikk jeg tilgang til dokumenter som vanligvis ikke kommer utenfor politiets og helsevesenets lukkede og taushetsbelagte sirkler. Da jeg begynte å lese disse, skjønnte jeg at jeg kanskje kunne komme dypere ned i materien.

Da jeg sammenlignet opplysningene i disse dokumentene med offisielle uttalelser, mormors enkle, men presise notater og det folk fortalte, begynte historien om Christoffer å tre fram på en annen måte: Historien om Christoffer er ikke historien om «Gutten som ble usynlig». Det er snarere historien om gutten som alle så, men som ingen gjorde noe med.

På dette tidspunkt endret jeg metodisk tilnærming. Jeg bestemte meg for at jeg først skulle forsøke å legge det samme puslespillet som politiet prøvde seg på – uten støtte av de offisielle tilsynsrapportene og dommene som i for seg kunne være enkle å lene seg på rent fortellermessig, men som jo kom så lenge etterpå, at de nødvendigvis måtte være preget av store doser etterpåkløkskap.

Dermed begynte jeg å finlese alle de andre dokumenter så nøye at jeg til slutt kunne huske omtrent hver detalj og hver nyanse i alle politiforklaringer, journaler, rapporter, notater, brev, påtegninger og hva jeg nå etter hvert fikk tak i.

Mesteparten av dette materialet er jo taushetsbelagt. Det er alminnelig journalistisk praksis ikke å referere ordrett fra slike dokumenter, men kun å gjengi meningsinnholdet. Det fant jeg ikke tilstrekkelig, først og fremst fordi jeg på den måten mistet mye av den opprinnelige tonen i dokumentene, og dermed en del av holdningen bak de handlinger eller mangel på sådanne som dokumentene beskriver.

Der det har passet rent form- og innholdsmessig, har jeg derfor bevisst valgt å referere fra taushetsbelagte dokumenter, hovedsaklig fra politi og helsevesen. Mitt enkle forsvar for dette er det ellers ville være umulig å trenge igjennom den øredøvende taushet og den skjærende blindhet som nettopp preger Christoffer-saken. Det ville også være vanskelig å vise hvordan de nevnte instanser egentlig arbeidet med denne saken uten å gjengi enkelte av dokumentene. Jeg har altså bevisst valgt å la en del av dem tale for seg selv.

Boka berører også noen faglige problemstillinger, som ADHD, medisiner og mulige psykiske diagnoser. Her oppdaget jeg tidlig at det er lett å gå seg vill. I stedet for å gjennomføre personlige intervjuer med eksperter på området, har jeg valgt å legge

hovedvekten på vurderinger og definisjoner som brukes i de mest tilgjengelige og offisielle kildene på Internett.

Det store kildemessige «hullet» i boka er mors og stefars manglende medvirkning. Selve skildringene av tanker og handlinger som er tillagt dem og andre personer jeg ikke har snakket med personlig, er hovedsakelig basert på opplysninger de selv eller andre har gitt gjennom de tidligere nevnte skriftlige kilder. De mest avgjørende scenene har i tillegg vært gjenstand for meget grundige diskusjoner med en rekke fagfolk innen psykologi, voldsforskning og politiarbeid.

Jeg vil likevel understreke at de endelige beskrivelsene av mulige hendelsesforløp og tenkte årsaksforhold, helt og holdent står for forfatterens regning.

Noe av min egen sorghistorie er tatt med fordi den falt sammen i tid og jeg følte at den hadde en viss relevans for tematikken i boka, og forfatterens forutsetninger for å håndtere den.

Jeg vil takke alle som har holdt ut med at jeg har arbeidet med denne boka, først og fremst min nærmeste familie og mine kolleger i rådgivningsfirmaet Angeltveit & Gangdal AS. Det har ikke vært lett, verken for dem eller meg.

Takk også til alle dere som har gitt mange gode og verdifulle råd underveis, spesielt Ragnhild Bjørnebekk, Finn Abrahamsen, Tom Hilton Olsen og Kagge forlags grundige og gode redaktører og konsulenter.

Min største takk går likevel til Christoffers mormor, hennes familie, Christoffers far og hans advokater. Uten deres innsats ville «Sak 8848971 – Mistenkelig dødsfall – Christoffer Kihle» ligget henlagt i Vestfold-politiets arkiver. Da hadde denne boka neppe sett dagens lys.”

6. Hva har skjedd i etterkant av bokas utgivelse

De følgende punkter er hendelser og handlinger som boka enten direkte har forårsaket eller har påvirket. Hva som er direkte konsekvens, påvirkning eller samvariasjon er selvfølgelig vanskelig å si. Men nedenstående er i alle fall det som er blitt sagt og skrevet etter at boka kom ut.

- A. Regjeringen foreslår å gjeninnføre obligatoriske dødsstedsundersøkelser. (Før den lovmessige implementeringen i straffeprosessloven er ferdig – ref boka) (Kilde: NTB 21. oktober 2010)
- B. Flere sykehus har allerede innført nye rutiner for samhandling mellom barneleger og andre avdelinger som mottar barn. (Kilde: Barnelege og ADHD-spesialist Beate Charlotte Lunde)
- C. Politiet sier at opplysninger i boka kan få betydning for den pågående etterforskningen mot mor. Hun endrer status fra vitne til siktet for medvirkning. (Kilder: Tønsbergs Blad og Sandefjords Blad oktober 2010)
- D. Nye vitner har meldt seg og er blitt avhørt av politiet i forbindelse med. (Kilde: Anonym)
- E. Antall bekymringsmeldinger til barnevernet økt kraftig i 2010, og visstnok ekstra på slutten av året. (Kilde: Dagsavisen 30. des 2010 - kobler dette til boka om Christoffer, og dette blir fulgt opp i Dagsnytt 18 der jeg deltar sammen med barneombudet og en statssekretær fra BLD)
- F. Barneombudet har satt i gang et arbeid for å vurdere diagnostisering av barn med ADHD og atferdsvansker. (Kilde: Barneombud Reidar Hjermann)
- G. Barneombudet forsøker ny taktikk i sin kommunikasjon ved å adressere budskapene sine direkte til mishandler/misbruker. (Kilde: Barneombud Reidar Hjermann og Tønsbergs Blad)
- H. Barnelege og ADHD-spesialist Beate Charlotte Lunde i Bærum har gjort en kritisk studie av medisineringsen av Christoffer (basert på boka), og mener Helsetilsynet bør ta affære også overfor denne institusjonen. Hun vil publisere saken i Samtiden. (Kilde: Lunde)
- I. Representantene for Høyre i Justiskomiteen, Familie- og kulturkomiteen og Helse- og omsorgskomiteen sier de vil se på lovbestemmelsene og praktiseringen av taushetsplikten. (Kilde: Stortingsrepresentant Sonja Iren Sjøli)
- J. Jeg har fått personlig kort fra justisministeren som takker for ”den store jobben med boka” og avslutter: ”Boka er viktig i vår kamp for barns rettssikkerhet – og gjør et mektig inntrykk. (Kilde: Knut Storberget)
- K. Jeg får daglig takkebrev og tilbakemeldinger både fra privatpersoner og ansatte inne barnevern, politi, helsevesen og skole. Felles for alle er at de takker for at jeg var villig (og hadde krefter til) å gjøre jobben med boka. Alle foreslår den som pensum ved de

respektive etaters utdanningsinstitusjoner. Flere sier den er på vei inn som det. (Kilde: egne arkiver)

L. Boka og dens innhold har for øvrig fått enorm mediedekning og har solgt i nær 14 000 eksemplarer. (Kilde: Forlaget)

M. Boka gikk opp igjen fra 12. til 2. plass over de mest solgte faktabøker i den første uka etter jul, og har ligget på denne lista siden utgivelsen. (Kilde: Bokhandlernes statistikk).

Helt til slutt:

Ingen av de omtalte personer eller institusjoner i boka har påvist faktiske feil eller analysefeil etter at boka kom ut. Jeg regner med at det ville blitt gjort et poeng av, om så var tilfelle.

Dog forekom det i første utgave noen småfeil av perifer betydning. Disser ble påpekt av en ivrig leser, og er rettet opp i seinere utgaver.